

Implementeren van Close Reading en teamleren kunnen samen gaan:

Op 't Hof laat het zien!

Expertis Onderwijsadviseurs is op een groot aantal scholen bezig met de invoering van Close Reading. Op basisschool Op 't Hof in Tricht ronden ze nu het eerste jaar Close Reading af en zowel de leerkrachten als de directeur zijn erg enthousiast over het traject. In dit blog laten we Margreet van Iterson, directeur van basisschool Op 't Hof in Tricht, aan het woord over de meerwaarde van Close Reading.

Meer weten over Close Reading?

Neem contact op met:
Marieke van Logchem
M: 06-433 51 318
E: marieke.van.logchem@expertis.nl

Dortie Mijs
M: 06-54 373 895
E: dortie.mijs@expertis.nl

Tony van Dalen
M: 06-29 00 24 11
E: tony.van.dalen@expertis.nl

Of lees meer op:
www.expertis.nl/closereading

De aanleiding voor het traject Close Reading

De resultaten voor begrijpend lezen waren al enkele jaren minder hoog dan verwacht mag worden bij de populatie leerlingen.

De school heeft de afgelopen jaren een aantal maatregelen genomen om de resultaten te verbeteren: meer aandacht voor de strategieën, meer tijd voor lezen, groepsdoorbrekend werken met de teksten van Nieuwsbegrip zodat er goed aangesloten kon worden op het niveau van de leerling. Dit zorgde niet voor het gewenste effect.

Via artikelen van Kees Vernooij en Expertis Onderwijsadviseurs is de school op het spoor gekomen van Close reading en de werkwijze sprak direct aan. Tijdens de kennismakingsbijeenkomst was het team direct enthousiast en zijn ze gestart met het traject Close Reading.

De school

Basisschool Op 't Hof is een dorpsschool in Tricht met rond de 140 leerlingen. De school werkt in twee units: groep 1-4 en groep 5-8 en werkt volgens het Slim-Fit model. De leerkrachten geven de instructies per jaargroep. Onderwijsassistenten en leraar ondersteuners worden ingezet om de verwerking van de kinderen te begeleiden.

Close Reading op Basisschool Op 't Hof

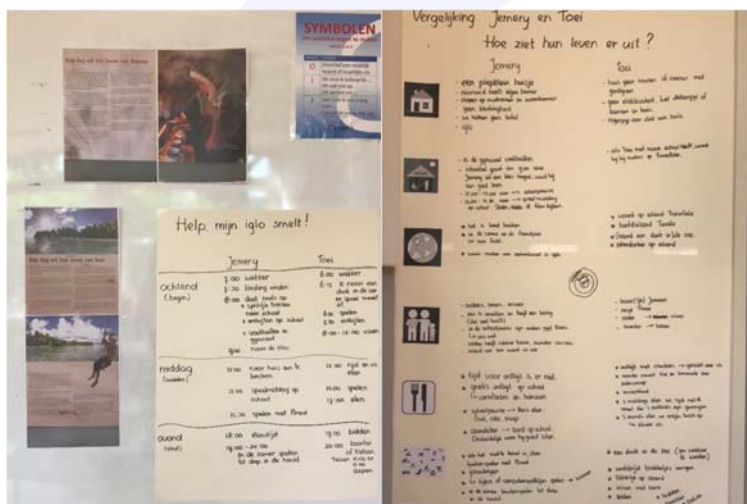
Margreet: "Bij de eerste kennismakingsworkshop gingen we zelf aan de slag met de tekst 'Een echte Bicker' uit het Grote Rijksmuseum Voorleesboek. De leerkracht in mij werd meteen enthousiast. Als je zelf een goede begrijpend lezer bent dan gaan een aantal dingen in je hoofd vanzelf, zoals het teruglezen, nog eens in de tekst kijken welke verwijzwoorden er zijn. Het gaat automatisch, maar zo'n les van Close Reading zorgt ervoor dat je bewust bent dat het bij kinderen niet zo vanzelfsprekend is. Je moet het constant bewust voordoen."

De implementatie van Close Reading en de professionele cultuur

Nu, na een jaar begeleiding, is er bij leerkrachten het besef dat ze zelf een leuke tekst kunnen uitkiezen. De tekst heeft zoveel mogelijkheden om op dieper tekstbegrip in te gaan en dat is volgens Margreet al een grote meerwaarde. Leerkrachten zoeken nu heel goed naar teksten en enthousiasmeren elkaar. De unitleiders spelen hier een belangrijke rol in door zelf ideeën en boeken aan te dragen en ook door te vragen op de keuze van de tekst. Ze functioneren als aanjager en trekken het proces van het kiezen van een tekst op een hoger niveau. Margreet geeft aan: "Anders ben je snel geneigd een tekst te kiezen die je wel leuk vindt, maar het gaat erom dat je bedenkt: Welke vaardigheden willen we de kinderen leren en met welke tekst kunnen we dat het beste doen?"

Zowel in de onderbouw als in de bovenbouw wordt veel met Close Reading gedaan. In de onderbouw wordt er op concreet niveau gewerkt met veel platen uit het boek en met tekeningen. In de midden- en bovenbouw maken de leerkrachten en de leerlingen veel schema's. Leerlingen worden echt aan het denken gezet door middel van activerende werkvormen. Ze zijn volgens Margreet 'breinrakend' bezig. De bovenbouw legt verbinding met wereldoriëntatie door teksten te zoeken die passen bij het thema waar de groep op dat moment mee bezig is.

Voorbeeld van schema's die in roep 6 zijn gemaakt bij teksten uit: 'Help mijn iglo smelt!' van Nathalie Righton en Ton Koene.

Ondanks dat de tekst drie keer 'doorgeakkerd' wordt, vinden de kinderen het superleuk. Er is een grote betrokkenheid bij de leerlingen te zien. Kinderen worden door de leerkrachten enthousiast gemaakt: je kunt van alles leren over de tekst. Ze vinden de teksten leuk door de variatie, grapjes in de tekst, een verrassend eind. Ze kunnen nu nog steeds heel veel vertellen over een tekst die een aantal maanden geleden besproken is.

Margreet: "Ik vind het superleuk om in de klassen te kijken en me er ook tegenaan te bemoeien en vragen te stellen. Ik zie dan ook hoe actief kinderen met de lessen meedoen. Ze laten een grote mate van betrokkenheid zien, beduidend meer dan zoals we het voorheen deden."

Margreet schrijft de actieve houding van de leerlingen deels toe aan de keuze van de teksten maar vooral aan het feit dat het eigenaarschap van de les bij de leerkracht ligt. De leerkrachten hebben met elkaar het boek of de tekst uitgezocht, hebben dit met elkaar doorgesproken en goed voorbereid. Ze hebben bedacht welke activiteiten ze hieraan gaan koppelen en dit met elkaar aangescherpt. Het is iets van leerkrachten zelf. De leerkrachten zitten er helemaal in, hoeven niet

De implementatie van Close Reading en de professionele cultuur

meer in de handleiding te kijken en kunnen direct reageren en dat voelen de kinderen. De uitkomsten van de discussies worden ook uitgewerkt en vastgelegd. Het leren is dus zichtbaar gemaakt. Daarnaast zorgen de activerende en gevarieerde werkvormen voor betrokkenheid.

Margreet: Door te ervaren dat je samen sterker bent, werkt het. Je moet het overleg wel faciliteren en dat kinderen er ontzettend veel lol in hebben is geweldig om terug te zien.

Teamleren

Volgend schooljaar wil Margreet inzetten op het teamleren. Close Reading ziet zij als een goede aanjager voor het teamleren. De leerkrachten waren al gewend om samen lessen voor te bereiden maar door Close Reading moeten ze echt met elkaar de diepte in. Door met meerdere leerkrachten over dezelfde tekst na te denken worden er vragen gesteld als: Behalen we zo het doel wel? Zou er niet nog een laagje onder zitten? Waarom kiezen we voor deze weg en niet een andere? Door tijdsdruk gebeurt het dat lessen niet altijd met meerdere mensen worden voorbereid en dat heeft invloed op de kwaliteit.

Daarom zet Margreet volgend jaar in op het samen voorbereiden van lessen. Ze gebruikt elementen van Lesson Study om dit vorm te geven. Overlegmomenten worden ingepland en leerkrachten worden hierin gefaciliteerd. Tevens worden leerkrachten uitgeroosterd om op een gestructureerde manier bij elkaar te kijken en worden lessen opgenomen en geanalyseerd met behulp van Iris Connect. Het analyseren van je eigen filmbeelden en het bespreken van deze beelden met collega's ziet Margreet als belangrijk middel om te leren van en met elkaar. Ze wil dit volgend schooljaar sterker gaan neerzetten.

Margreet: "Ik wil dat leerkrachten samen lessen voorbereiden, samen kijken naar de opbrengsten daarvan en samen leren hoe het nog beter kan."

Een belangrijk leerpunt voor haar leerkrachten ziet zij nog in de differentiatie en het geven van gedifferentieerde feedback. Van een sterke leerling kan je andere antwoorden verwachten dan van een leerling die veel moeite heeft met begrijpend lezen. Bij een sterke leerling zou de leerkracht meer door moeten vragen bij een oppervlakkig antwoord en eventueel heeft een leerling die begrijpend lezen moeilijk vindt meer begeleiding nodig. Margreet geeft het volgende aan: "Leerkrachten zouden nog meer van tevoren in moeten schatten: hebben we met deze vraag de hele groep te pakken? Ook kinderen die aan de bovenkant zitten en ook die het moeilijk vinden en als het niet zo is, bedenk daar speciale vragen voor, ga er apart bijzitten of meer modellen."

Margreet ziet Close Reading als mooie opmaat voor hoe je ook met andere vakken aan de slag zou kunnen. Ze verwacht dat de werkwijze van Close Reading de leerkrachten steunt in het boven de methode kunnen staan en in de bewustwording dat zij er toe doen.

Niet de methode is leidend maar de leerkracht bepaalt.

De implementatie van Close Reading en de professionele cultuur

Toekomstperspectief

Op 't Hof heeft Close Reading al goed op de rit. Begrijpend lezen is geen vak, vindt Margreet. Er moet weer besef komen dat begrijpend lezen de hele dag door plaatsvindt en dát is de kunst. Dus ook bij andere teksten die je tegenkomt, is het belangrijk om voor te doen hoe je te werk gaat als je iets even niet begrijpt. Wanneer de leerkrachten zich de werkwijze van Close Reading steeds meer hebben eigen gemaakt, zullen ze steeds makkelijker de tekst analyseren, gerichte vragen inzetten en hun oplossingsmanieren hardop denkend voordoen of leerlingen hiertoe uitdagen.

Leerlingen kunnen ook uitgedaagd worden op zoek te gaan naar bepaalde teksten. Ze kunnen bijvoorbeeld de opdracht krijgen om een tekst te zoeken van een genre dat nog niet aan bod is geweest. Zo ontstaat er meer eigenaarschap bij de kinderen.

Hoe kijken kinderen van groep 6 aan tegen Close Reading?

Je komt veel te weten
over het leven van andere
mensen en verschillen
met ons.

Het is gezellig, het
werken met kaartjes

Eerst was het: zoals het er
staat, moet je het doen. Nu
is het steeds weer anders.

Bij Close Reading zijn
het grappige teksten.

Ik weet nog wat
ik heb gelezen!

Je gaat dieper
de tekst in

Het is leuk om
samen te werken!